

Prof. dr. sc. STJENKO VRANJICAN
Kolega, suradnik, prijatelj

Redoviti sveučilišni profesor dr. sc. Stjenko Vranjican rodio se 4. ožujka 1948. u Splitu, preminuo je 11. svibnja 2009. u Postirama na otoku Braču. Dva tako obična datuma, dva tako obična dana a između njih jedan prošli, nestali, neočekivano zaustavljeni ljudski život. Dogodilo se iznenada, prerano, sve je bilo prekratko i neopisivo okrutno. Kao da su se ispunili upravo oni otužni stihovi stare, a u stvari vesele, studentske himne koji nas ipak opominju i podsjećaju – VITA NOSTRA BREVIS EST, BREVI FINIETUR. Našeg kolege više nema među nama ali sada, na njegovu tužnom rastanku, valja o njemu bar nešto reći da se nikada ne zaboravi.

Prof. Vranjican je u svojoj znanstveno-nastavnoj karijeri na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu od asistenta do redovitog profesora u trajnom zvanju izvodio cjelokupnu nastavu na pravnom i socijalnom studiju te na poreznom studiju zagrebačkog Društvenog veleučilišta u okviru temeljne znanstvene discipline Politička ekonomija, kao i na poslijediplomskom studiju socijalnog rada. Bio je predsjednik Savjeta Pravnog fakulteta, prodekan u dva mandata, 1991/92. i 1992/93. te 2001/02 i 2002/03., redoviti član – utemeljitelj Akademije pravnih znanosti u Zagrebu i njen tajnik, tajnik Društva sveučilišnih nastavnika i član niza drugih tijela.

Autor je udžbenika koji se koristi na pravnim fakultetima u Zagrebu i Osijeku, kao i na Društvenom veleučilištu u Zagrebu:

Politička ekonomija (suautor A. Dragičević), Zagreb, naklada autora, 1995., 521 str.

Isto, drugo izmijenjeno izdanje, Zagreb, Pravni fakultet, 1998., 686 str.

Politička ekonomija (autor S. Vranjican), Zagreb, Pravni fakultet, 2004., VII + 416 str.

Politička ekonomija, drugo izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, naklada autora, 2005., VIII + 597 str.

Politička ekonomija, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, naklada autora, 2006., 583 str.

Politička ekonomija, četvrto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, naklada autora, 2007., VIII + 580 str.

Kao prodekan Pravnog fakulteta pokazao je svoje odista izvrsne organizatorske sposobnosti, osobito na području građevinskih zahvata na Fakultetu: dao je renovirati šest predavaonica i kompletno ih opremio, i za sve to osigurao sredstva izvan financijskih izvora Fakulteta, inicirao je informatičku obuku studenata, nastavnika i administrativnog osoblja te opremio informatičku dvoranu, organizirao je i nadgledao veliku rekonstrukciju zgrade na Gornjem Gradu, Ćirilometodska 4.

S ne manje elana i truda odlično je organizirao izdavaštvo Fakulteta u dva razdoblja, od 1998. do 1999. volonterski, a od 2003. do 2006. kao imenovani glavni urednik izdavačke djelatnosti Fakulteta. Rezultat se vidi po sedamdesetak objavljenih knjiga, znanstvenih monografija, udžbenika i drugih publikacija. Kao urednik, suurednik, autor i suautor objavio je, pored ostalih, niz knjiga iz ekonomskog područja kao i hrvatske znanstvene baštine, osobito iz razdoblja kameralizma, a time je dokazao da su na zagrebačkom Pravnom fakultetu djelovali i pisali značajni, nažalost često nepravredno zaboravljeni stručnjaci:

Tehnološka zavisnost i privredni razvoj, Zagreb, Narodne novine, 1989., VII + 263 str.

Osnove ekonomike (suautor), Zagreb, Školska knjiga, 1990.

Blaž Lorković, Politička ekonomija (suurednica J. Hekman, pogovor S. Vranjican), Zagreb, Pravni fakultet u Zagrebu i Matica hrvatska, 1995., 318 str.

Johannes Henfner, Introductio in oeconomiam politicam alias nationalem (Uvod u političku ili nacionalnu ekonomiju) (urednik, pogovor), Zagreb, Pravni fakultet, 1995., XIV + 207 / 272 str.

Valdemar Lunaček, Povijest ekonomskih doktrina (urednik, pogovor), Zagreb, Pravni fakultet u Zagrebu, 1996., III + 593 str.

F. Albely, Rudimenta politicae universalis aerarii (Osnove opće financijske znanosti) (suurednici Ž. Pavić, J. Šimović, proslov, redakcija S. Vranjican), Zagreb, Pravni fakultet u Zagrebu, 1996., 375 / 393 str.

Pravni fakultet u Zagrebu 1776.-1996., monografija portreta profesora Fakulteta (suurednik Ž. Pavić), Zagreb, Pravni fakultet u Zagrebu,

- 1996., 99 str. – Nagrada »J. J. Strossmayer za izdavački pothvat godine u 1966. g.«
- Valdemar Lunaček, Odabrana djela (urednik, proslov, predgovor), Zagreb, Pravni fakultet u Zagrebu, 1998., X + 412 str.
- Ante Romac, Rimsko pravo (urednik), Zagreb, Pravni fakultet u Zagrebu, 1998., 492 str.
- Neven Jovanović, Tamara Tvrtković, Latinski za pravnike *Latinitas iuridica* (urednik S. Vranjican), Zagreb, Pravni fakultet u Zagrebu, 1998., 351 str.
- Zgrada Sveučilišta u Zagrebu (suurednici T. Premerl, R. Franz-Štern, Ž. Pavić, likovni urednik H. Devidé), Zagreb, Bibliotheca Universitatis *Zagrabiensis*, Sveučilište u Zagrebu, 1999., 52 str.
- Nikola Škrlec *Lomnički 1729.-1799.*, svezak 1. (redakcija S. Vranjican, suurednici E. Pusić, T. Raukar, V. Stipetić, Ž. Pavić, S. Vranjican), Zagreb, HAZU i Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu 1999., XVI + 468 str. – Nagrada »J. J. Strossmayer za izdavački pothvat godine u 1999. g.«
- Nikola Škrlec *Lomnički 1729.-1799.*, svezak 2. (redakcija S. Vranjican, suurednici E. Pusić, V. Stipetić, J. Kolanović, M. Pandžić, S. Vranjican), Zagreb, HAZU, Hrvatski državni arhiv i Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2000., XXXIII + 688 str.
- Nikola Škrlec *Lomnički 1729.-1799.*, svezak 3. (redakcija S. Vranjican, suurednici E. Pusić, V. Stipetić, M. Pandžić, Ž. Pavić, S. Vranjican, D. Roksandić, N. Stančić, autor priloga S. Vranjican), HAZU, Hrvatski državni arhiv, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2001., XXII + 853 str.
- Adalbert Adam Barić, *Statistika Europe 1792. (Statistica Europae 1792.)*, svezak I (suurednik Ž. Pavić, proslov S. Vranjican), Zagreb, Pravni fakultet u Zagrebu, 2001., 354 str.
- Pravni fakultet u Zagrebu / Faculty of Law, University of Zagreb (suurednici D. Krapac, M. Jureković), Zagreb, Pravni fakultet u Zagrebu, 2001., 194 str.
- Adalbert Adam Barić, *Statistika Europe 1792. (Statistica Europae 1792.)*, svezak II (suurednik Ž. Pavić, proslov S. Vranjican), Zagreb, Pravni fakultet u Zagrebu, 2002., 375 str.
- Neven Jovanović, Tamara Tvrtković, Latinski za pravnike *Latinitas iuridica* (urednik S. Vranjican), II. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2003., 358 str.

Valdemar Lunaček, Povijest ekonomskih doktrina (urednik, predgovor), Zagreb, Biblioteka Hrvatska ekonomska misao, Dom i svijet i Ekonomski fakultet u Zagrebu, 2004., 401 str.

Nikola Škrlec Lomnički, Stanje hrvatskog gospodarstva krajem XVIII. stoljeća (urednik, predgovor), Zagreb, Biblioteka Hrvatska ekonomska misao, Dom i svijet i Ekonomski fakultet u Zagrebu, 2005., 355 str.

Nikola Škrlec Lomnički 1729.–1799., svezak 4., Znanstveni projekt Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa (voditelj projekta, suautor S. Vranjican, projektni tim S. Vranjican, N. Jovanović, Š. Kurtović, I. Horbec, T. Shek Brdarić, prijevod s latinskog N. Jovanović, J. Barbarić), HAZU, Hrvatski državni arhiv, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2007., 1090 str. – Nagrada HAZU »za najviša znanstvena dostignuća za područje društvenih znanosti za 2007. godinu«.

Društvo sveučilišnih nastavnika i drugih znanstvenika u Zagrebu 1919.-2009. (The Society of University Teachers, Scholars and Other Scientists Zagreb 1919-2009) (urednik), Zagreb, Društvo sveučilišnih nastavnika i drugih znanstvenika u Zagrebu, 2009., 227 str.

U pripremanju izdavanja većine navedenih knjiga prof. Vranjican je bio stvarni *spiritus movens* – pronalazio je teme, angažirao autore, organizirao timove suradnika, prikupljao originalne materijale (po prvi puta prezentirane javnosti), osigurao prevoditelje, transkripciju originalnih javnih i privatnih dokumenata, pribavljao sponzore. Brinuo se također o cjelokupnom tehničkom aspektu izdavačkog pothvata – koordinirao je timove, požurivao okašnjele autore, korigirao prispjele tekstove, pripremao ih za računalnu obradu (J. Juranić), brinuo se za opremu knjiga, dogovarao s tiskarima itd. Na radnom stolu, u planu, ostao je predviđeni nastavak znanstvenog projekta o Nikoli Škrlecu Lomničkome kao peti svezak dvaput nagrađenog kompleta. Možemo slobodno ustvrditi da je izdavačka djelatnost Pravnog fakulteta za njegova vođenja u pravom smislu riječi procvjetala ... SCRIPTA MANENT.

Prigodom obilježavanja Dana Fakulteta ili drugih prilika često su organizirane izložbe prikupljenog materijala i knjiga te su redovito izdavani katalogi. U tim akcijama prof. Vranjican je intenzivno sudjelovao pri čemu su došle do izražaja njegove velike organizatorske sposobnosti. Tako je organizirana izložba *Pravni fakultet u Zagrebu 1776. – 1996.* pa su tom prilikom izdana dva kataloga: *Katalog izložbe portreta*, Zagreb, Muzejsko-

galerijski centar *Klovićevi dvori*, 4. – 13. studenog 1996., 12 str. (autor B. Buzančić, priredili Ž. Pavić, S. Vranjican) te *Katalog arhivskog gradiva Hrvatskog državnog arhiva* (autori M. Pandžić, M. Lučić, priredili Ž. Pavić, S. Vranjican), 8 str.

Izložba *Povijest zgrade Rektorata i Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu* organizirana je prigodom 221. obljetnice osnivanja Fakulteta te je također popraćena posebnim katalogom (uredili R. Franz-Štern, Ž. Pavić, S. Vranjican), Zagreb, Pravni fakultet, 1997., 12 str. Organizirao je i izložbu *Nikola Škrlec Lomnički* uz znanstveni skup održan u palači HAZU 28. siječnja 1999. Sve te izložbe su rezultat njegovih ideja, koncepcija, prezentacije grade, postava.

Brigu za očuvanje tradicije Fakulteta pokazao je već od početka svog prvog prodekanskog mandata 1991. godine. Organizirao je istraživanje i prikupljanje arhivskog materijala, dokumenata i rukopisa iz povijesti našega Fakulteta, kako u stranim institucijama (ORSZAGOS SZECHENY KÖNYVTAR, MAGYAR ORSZAGOS LEVELTAR, EGYETEMI KÖNYVTAR, MAGYAR TUDOMANYOS AKADEMIA KÖNYVTAR), osobito prvih profesora koji su otišli u Peštu i tamo na Sveučilištu ostvarili uspješnu karijeru, kao što su fotokopije rukopisa Adalberta A. Barića, Josipa Petrovića i Ivana N. Henfnera, tako i u domaćim (Hrvatski državni arhiv, Nacionalna i sveučilišna biblioteka, Hrvatski povijesni muzej, Arhiv grada Zagreba, Muzej grada Zagreba). Pribavio je rukopise memoara / dnevnika profesora Antuna F. Albelyja i Luke Marjanovića (dar obitelji Marjanović-Cavanagh), nekoliko prijepisa zapisnika magistrata Kraljevske akademije znanosti u Zagrebu (transkripcija, prijevodi).

Pored toga, prof. Vranjican se angažirao ne samo na očuvanju nego i na sustavnom obogaćivanju zbirke umjetnina Fakulteta. Uspostavio je dobre veze s kustosicama raznih zagrebačkih muzeja koje su dobrovoljno i s veliki marom pretraživale svoje funduse tražeći materijale koji se odnose na Fakultet (reprodukcije starih fotografija, plakata, povijesnih osoba, portreta – I. E. Domin). Dao je restaurirati nekoliko vrlo oštećenih slika u vlasništvu Fakulteta te je bio jedan od najagilnijih članova 1995. osnovanog Odbora za očuvanje tradicije Pravnog fakulteta. Za mnoge akcije osigurao je financijske sponzore i donatore (*Lj. Jelačić Bužimski*, pastel, *I. Krbek*, crtež/olovka, nekoliko ulja i platno *Zgrade Pravnog fakulteta u Zagrebu*). Rezultat rada Odbora je niz portreta nekadašnjih profesora: *I. Svabelly, I. E. Domin, M. Smodek, P. Muhić, S. Spevec, B. Lorković, I. Malin, F. J. Spevec, N. Tomašić, F. Vrbanić, L. Marjanović, R. Bićanić* te *N. Škrlec* i *M. Mesić* (ulja/platno, kopije Z. Bielen, akademski slikar) kao i *B.*

Zlatarić (ulje/platno, D. Zlatarić, akademski slikar). Njegovom je zaslugom naručen niz crteža profesora: R. Lang, B. Zlatarić, V. Bayer, A. Goldštajn, S. Triva, V. Ibler, E. Pusić, N. Tintić, A. Dragičević, H. Sirotković (olovka/papir, D. Zlatarić). U glavnoj zgradi Fakulteta otkriven je 1998. brončani reljef *Iustitia* R. Frangeša Mihanovića (original u Institutu za suvremenu povijest u Zagrebu) zalaganjem prof. Vranjicana koji je sredio sve tehničke probleme oko dozvole i izrade odljeva. Isto tako tu je i *Genealogija katedri Pravnog fakulteta* u Vijećnici (ulje/platno, P. Lerotić, akademski slikar). Brončanu bistu prof. J. Šilovića pronašao je slučajno, praktički u otpadu i osuđenu na uništenje, te ju uspio priskrbiti za Fakultet. Preuzeo je od Sveučilišta originalni dekanski lanac kipara I. Kerdića iz 1915., pano sa 27 fotografija profesora izrađen prigodom utemeljenja modernog Sveučilišta u Zagrebu 1874., angažirao se oko izrade zastave Fakulteta u Restauratorskom zavodu za tkanine 1996. Konačno, ostvario je ideju o popisu svih umjetnina, slika i memorabilija, kojima raspolaže Fakultet (ta fototeka je, nažalost, skinuta s web stranice Fakulteta!). Utemeljio je također fotodokumentaciju o povijesti Fakulteta (dokumenti, rijetke isprave, spomen-medalje, nacrti, urbanistički planovi, litografije itd.). Njegova je zasluga da je za 90. obljetnicu Društva sveučilišnih nastavnika uredio već spomenutu knjigu u kojoj su i 24 portreta predsjednika Društva koje je dao izraditi u ulju na platnu (D. Zlatarić) ...

Profesor Stjenko Vranjican bio je izuzetno vrijedan čovjek, miran i razuman, u teškim trenucima odvažan i hrabar, u akcijama kooperativan i pouzdan, bio je susretljiv, prodoran, pun ideja i planova, kolegijalan, pravedan i strpljiv. Imao je veliku energiju, kad je nešto naumio i predvidio teško ga je bilo zaustaviti. Volio je svoj Fakultet kao instituciju, kao staru visoku školu koja je dala svoj veliki doprinos hrvatskoj znanosti i kulturi, s mnoštvom nastavnika i studenata u njenoj dugačkoj povijesti, s golemom i vrijednom bibliotekom. Moramo zaista priznati da je učinio mnogo za ugled Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, za opće dobro jedne od najstarijih visokoobrazovnih institucija u Hrvatskoj, koja je jedina uspjela održati kontinuitet postojanja i djelovanja kroz više od 230 godina. Nažalost, kao što to često biva u nepravednom, svakodnevnom životu, vlastita mu okolina nije bila uvijek sklona, dapače ... A on sam je zaista uvijek tako malo, premalo, mislio na sebe.

Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu izgubio je svog marljivog i samozatajnog kolegu, svog pouzdanog i tihog suradnika, a ja sam izgubio dobrog, iskrenog i dragog prijatelja. Tugujemo ali se i tješimo da je iza njega ostalo ono što je vidljivo jer je doista učinjeno, a ostalo je i sve ono što je zapi-

sano. Veliki rimski pjesnik Horacije prije više od 2000 godina ispjevao je s pravom one svoje vječne stihove NON OMNIS MORIAR.

Hvala kolegi, suradniku i prijatelju Stjenku Vranjicanu!

Sit illi terra levis Brattiensis.

*Željko Pavić**

* Prof. dr. sc. Željko Pavić, umirovljeni redoviti profesor upravne znanosti Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (retired professor of Administrative Science at the Faculty of Law, University of Zagreb)